

6. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. – К.: Смолоскип, 2002. – 168 с
7. Система координації співробітництва між Україною та ЄС www.mykolayiv-oda.gov.ua/store/files/announce_1373004801.doc
8. Исингарин Н. 10 лет СНГ. Проблемы, поиски, решения. – г. Санкт-Петербург. «Паллада-медиа», «СЭРЦ «Русич» – 2001. – 400 с.
9. Соловьев В. Сочинения: в 2 т. / В. Соловьев. – М., 1988. – Т. 1. – 563 с.

Ковалик Зоряна
студентка спеціальності «Міжнародні відносини»
Національного університету «Львівська політехніка»
zoryana.kovalyk93@gmail.com

РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР МІЖНАРОДНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Розподіл міжнародного простору на регіони не являється чимось новим у міжнародних відносинах. Британська дослідниця Л. Фосетт (Louise Fawcett) відзначає, що регіоналізм існував завжди. Регіони в історії міжнародних відносин могли бути представлені у вигляді імперій, сфер впливу, у вигляді альянсу великої держави та її союзників. Регіони могли бути представлені цілими континентами, наприклад, Європа, і бути лідерами міжнародних відносин XIX ст. У сучасному розумінні, на думку Л. Фосетт, регіони виділяють як частини міжнародної системи, що мають самостійну універсальну активність, і вперше починають функціонувати як самостійні одиниці на початку XX ст. після закінчення Першої світової війни [2].

Регіоналізм - це загальний термін, який охоплює широкий спектр найрізноманітніших подій і процесів, що відбуваються у фіксованій області міжнародних відносин.

Вивчення «нового регіоналізму» пов'язано з надзвичайно складним і динамічним процесом, який може мати різні взаємодіючі і часто конкуруючі спонукальні причини: економічні та технологічні трансформації; інтеграцію суспільства; політичну конкуренцію; проблеми безпеки; роль особистості і суспільства.

Почнемо з поняття регіон. Більшість дослідників «нового регіоналізму» визнають той факт, що визначення регіону як територіального або географічного простору є недостатнім. Регіони - це «не просто географічні та адміністративні об'єкти, а суб'єкти в процесі створення (або рішення)». «Їх межі можуть змінюватися, і тому важливий їх потенціал як акторів, що залежить від рівня їх регіональної згуртованості (regionness)» [4].

Інший підхід передбачає, що регіони являють собою об'єднання або «зони» на основі груп, держав або територій, учасники яких мають деякі спільні ідентифіковані ознаки. Наприклад, такими є Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Центральним елементом таких зон (регіонів) є те, що вони менше, ніж міжнародна система держав, але більше, ніж будь-яке окрема держава або недержавний блок. Вони можуть бути як постійними, так і тимчасовими, як інституціоналізованими, так і не інституціоналізованими [3].

У такому випадку регіон може складатися з двох і більше держав. Ці держави становлять географічно пов'язану групу. Взаємовідносини між ними характеризуються взаємним інтересом у галузі безпеки та взаємовідносини між ними є більш тісними в рамках даного регіону, ніж за його межами. Ступінь взаємозалежності в галузі безпеки повинна бути інтенсивною і тривалою [1].

Регіоналізм і регіоналізація розглядаються в науковій літературі в якості процесів або політики всередині регіону, які впливають на формування власне регіональної динаміки. Однак самі процеси розглядаються по-різному. Найчастіше регіоналізм розглядається як політична діяльність акторів (як

державних, так і недержавних) з метою систематизувати порядок в межах регіонів. Більш вузьке трактування даного поняття відноситься до конкретного регіонального проекту. В інших підходах головною дійовою особою в організації світу в рамках регіонів є держава, однак не всі з цим згодні. За твердженням Маріо Тіло (Mario Telo), «регіоналізм – це очолюваний і здійснюваний державами та компаніями проект, спрямований на реорганізацію міжнародної системи». Новаторство полягає в тому, що «регіоналізм розглядається як те, що будується, і постійно реконструюється за допомогою колективних дій людини», що виходять за рамки діяльності лише держав [6].

Інші автори не зовсім згодні з даними судженням і пропонують обмежитися розумінням регіоналізму як державних проектів. Процес регіоналізму може бути проаналізований за трьома складовими: регіональна консолідація, міжнародна присутність регіону, акторність.

Регіональна консолідація включає внутрішню інтеграцію та формування ідентичності регіону, які проявляються в таких формах: соціальна система, регіональний комплекс, міждержавне співтовариство, регіональне співтовариство та інституційна політія.

Міжнародну присутність, тобто здатність діяти на міжнародній арені, залежить від розмірів регіону, сфер впливу зовнішньої політики, військової потужності і т. д. Воно може розглядатися як складна змінна і бути сильним або слабким.

Акторність самого регіону залежить від його здатності послідовно діяти на зовнішньому рівні і від поділюваних учасниками загальних ціннісних підходів і принципів, внутрішньої легітимності процесу прийняття рішення, здатності розмежувати пріоритети політики і можливості використовувати політичний, економічний і інший інструментарій.

Регіоналізм розглядається як політика і проект держав і недержавних суб'єктів з метою розвитку співробітництва та координації своїх стратегій в даному регіоні. Метою

регіоналізму є реалізація або просування однієї і більше цілей. Таким чином, тут ми можемо говорити про двох формах регіоналізму - м'якому регіоналізмі, коли йдеться про формування почуття регіональної обізнаності або усвідомлення себе спільнотою, і жорсткому регіоналізмі, коли мова йде про консолідацію регіональних груп і мереж в пан- або субрегіональні групи, які оформляються міждержавними домовленостями та інститутами. Жорсткий регіоналізм може передувати або впливати з м'якого регіоналізму. В якості порівняння можна послатися на європейський і арабський досліди регіоналізації.

Регіональна згуртованість (regionness). Під цим терміном розуміється «довгостроковий історичний процес, який змінюється з часом від примусових форм будівництва (імперії) до добровільного співробітництва» [5].

Теоретичний напрям «новий регіоналізм» є новим поглядом на те, що є регіон; на процеси, що відбуваються всередині регіону; на причини і витоки регіональної консолідації; на роль політики у формуванні регіону.

«Новий регіоналізм» розвивається як сучасна версія багатополарності і формується «знизу» в тому сенсі, що процес сучасної регіоналізації містить елементи спонтанності та автономії його акторів, прагне до реалізації ідеї «відвертого регіоналізму», сумісного з економічною взаємозалежністю, більш багатовимірний, оскільки паралельно включає у себе торгово-фінансові, екологічні, соціально-політичні та інші виміри, передбачає участь недержавних та субнаціональних акторів.

Теорії «нового регіоналізму» включили в себе цілий ряд дослідних шкіл, такі як глобальні соціальні підходи, конструктивістські підходи та ін. Новий підхід ввів новий тезаурус в регіональні дослідження: регіоналізм і регіоналізація, та ін. Однак слід зазначити, що «новий» регіоналізм є лише узагальнюючим терміном, позначає спільність поглядів на нову роль регіонів у міжнародних відносинах.

Література:

1. Buzan B., Waever O. Regions and Powers: The Structure of International Security. 7th ed. N. Y., P. 546.
2. Fawcett L. Exploring Regional Domains: A Comparative History of Regionalism / L. Fawcett // Intern Affairs (Royal Inst. of Intern. Affairs 1944-). 2004. № 80/3. P. 429–446.
3. Fawcett L. Exploring Regional Domains: A Comparative History of Regionalism / L. Fawcett // Intern Affairs (Royal Inst. of Intern. Affairs 1944-). 2004. № 80/3. P. 429–446.
4. Hettne B. Beyond the «New Regionalism» / B. Hettne // New Political Economy. 2005. № 10/4. P. 543–571.
5. Hettne B. Beyond the «New Regionalism» / B. Hettne // New Political Economy. 2005. № 10/4. P. 543–571.
6. Telo M. European Union and New Regionalism: Regional Actors and Global Governance in a Post-Hegemonic Era / ed. by M. Telo. 2nd ed. Cornwall, P. 359.

Ткачук Богдан

*студентка спеціальності «Міжнародні відносини»
Національного університету «Львівська політехніка»*

b_tkachuk@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ УЛЬТРАПРАВИХ ПАРТІЙ В ЄВРОПАРЛАМЕНТІ

Підсумки виборів 22-25 травня 2014 р. до Європейського парламенту VIII-го скликання, що розпочав свою роботу 1 липня 2014 р., засвідчили зростання «євроскептичних» настроїв. «Це поганий день для Європи, тому що праворадикалів, ксенофобів і неонацистів побільшало у багатьох країнах», – зазначив Мартін Шульц [2].

Приблизно, 1/5 мандатів у Європейському парламенті VIII-го скликання отримали депутати-євроскептики. Серед них, поряд із лівими (наприклад, радикали з грецької партії «Сиріза») і популістами без визначеної орієнтації (наприклад, самовизна-